

Spørsmål og svar

Ved råd om innendørsopphold

Må jeg som styrer i barnehage/skoleleder planlegge for at barn må overnatte i barnehagen/på skolen i flere dager, dersom det skjer en atomulykke?

Svar: Nei. Det legges opp til at barn blir hentet i barnehagen/på skolen hvis det kommer råd om innendørsopphold. Råd om innendørsopphold kan bli gitt akutt eller i situasjoner som utvikler seg over timer eller dager, slik at det er mer tid til forberedelser. Det er ikke forbundet med akutt helsefare å gå ut under råd om innendørsopphold, så barna kan fraktes hjem, men på en måte som utsetter dem for minst mulig stråling.

Hvis det er gitt råd om innendørsopphold, er det ikke da farlig å sende barna ut av barnehagen/skolen og bort til en ventende bil?

Svar: Det vil ikke være fare for akutte helseskader fra strålingen. Hensikten med rådet om innendørsopphold er å minimere mengden stråling den enkelte utsettes for, fordi stråling kan øke risikoen for å utvikle kreft og enkelte andre sykdommer senere i livet. Hvis du skal oppholde deg utendørs når det er gitt råd om innendørsopphold, bør du beskytte munnen/nesen med munnbind/tøystykke eller liknende for å redusere hvor mye luft du puster inn.

Kan vi drikke vann fra springen i barnehagen/skolen hvis det er kommet råd om innendørsopphold?

Svar: Ja. Vann fra springen vil være trygt å drikke.

Vil maten vi har liggende på skolen være forurenset av radioaktivitet hvis det skjer en atomhendelse og myndighetene gir råd om innendørsopphold?

Svar: Nei, mat som er lagret innendørs i barnehagen/skolen vil være trygg å spise.

Noen barn var ute og lekte etter at rådet om innendørsopphold kom. Hva bør vi som ansatte i barnehager/skoler gjøre i en slik situasjon?

Svar: Klærne bør vaskes og barna bør dusje, enten i barnehagen/skolen eller når de kommer hjem.

Må vi kaste klærne som er brukt utendørs i en slik situasjon?

Svar: Nei, det holder å vaske dem i etterkant.

Vil munnbind kunne gi noe beskyttelse utendørs etter et radioaktivt utslipp?

Svar: Ja. Å beskytte munnen/nesen med munnbind/tøystykke eller liknende vil redusere mengden luft du puster inn.

Det har skjedd en atomhendelse, men norske myndigheter har *ikke* gitt råd om innendørsopphold. En del foreldre velger likevel å holde barna hjemme fra skolen. Skal disse barna få registrert fravær?

Svar: Utgangspunktet er at elever skal møte opp på skolen så lenge myndighetene vurderer det som trygt og det ikke er gitt råd om innendørsopphold. Det skal føres fravær både på

vitnemål og opp mot fraværsgrensen (i videregående) for elever som har udokumentert fravær.

Det er kommet råd om innendørsopphold og de fleste ansatte i barnehager/skoler og barn/unge holder seg hjemme. Hvordan skal dette fraværet registreres når det gjelder ansatte og barn?

Svar: Dersom barn og voksne har dratt hjem og det ikke gis et tilbud i barnehage/skole i 1-2 dager på grunn av råd om innendørsopphold, skal det heller ikke registreres fravær verken for barn eller voksne.

Det er kommet råd om innendørsopphold. Noen foreldre i samfunnskritiske funksjoner vil likevel måtte gå på jobb. Hva skal jeg som styrer i barnehage/skoleleder gjøre?

Svar: Barn som har foreldre/foresatte i samfunnskritiske funksjoner som må på jobb når det er gitt råd om innendørsopphold, skal få et tilbud fra kommunen.

Om jodtabletter

Når kan det bli aktuelt for barn å ta jodtabletter?

Svar: Dersom det kommer et utslipp av radioaktive stoffer til luft som er høyt, kan det bli aktuelt for Kriseutvalget for atomberedskap (KU) å anbefale jodtabletter. Da må det skje en alvorlig atomhendelse i eller nær Norge. Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet (DSA) kan beregne forventede stråledoser til befolkningen ut fra værprognoser og kunnskap om den aktuelle reaktoren ved en atomhendelse. Hvis beregningene viser høye stråledoser, vil det bli gitt en anbefaling om å ta jodtabletter.

Bør barn få jodtabletter for sikkerhets skyld, ved en atomhendelse?

Svar: Nei. Jodtabletter skal bare tas dersom myndighetene anbefaler det. Jodtabletter gir ikke beskyttelse dersom de tas lang tid i forveien – de må kun tas rett før eller rett etter eksponering for å ha beskyttende effekt.

Hvis vi ikke har jodtabletter i barnehagen/skolen og det blir gitt råd om å ta, men det samtidig er gitt råd om innendørsopphold. Hva skal vi da prioritere?

Svar: Innendørsopphold bør da prioriteres siden det beskytter mot alle radioaktive stoffer, mens jodtabletter bare beskytter mot radioaktivt jod.

Hvorfor skal man ta jodtabletter?

Svar: Ved en atomulykke kan radioaktivt jod bli spredd via luften og tas opp i skjoldbruskkjertelen når man puster inn forurenset luft og/eller inntar forurenset mat og drikke. Tilskudd av naturlig jod blokkerer opptaket av radioaktivt jod i skjoldbruskkjertelen og reduserer da risikoen for å få kreft i denne.

Hvorfor er det bare personer under 40 år som skal ta jodtabletter?

Svar: Personer over 40 år har svært liten risiko for å utvikle kreft i skjoldbruskkjertelen etter å ha blitt utsatt for radioaktivt jod. Barn og unge under 18 år, gravide og ammende har høy aktivitet i skjoldbruskkjertelen og har derfor størst risiko for å få kreft i skjoldbruskkjertelen etter å ha blitt utsatt for radioaktivt jod.

Ved en akutt situasjon

Hvem sørger for at barnehagen/skolen blir evakuert hvis det skjer en akutt atomhendelse?

Svar: Politiet har ansvar for evakueringen.

Hvor blir barnehagen/skolen evakuert i en akutt situasjon?

Svar: Barn og voksne vil da bli evakuert til et hensiktsmessig sted, avhengig av situasjonen.

Hvem kan jeg kontakte for å finne ut hvor barnet mitt er evakuert?

Svar: Politiet har ansvar for evakueringen i akutte situasjoner, også kommunikasjonen rundt dette.

For foreldre/foresatte

Det er gitt råd om innendørsopphold og skolen vil at jeg skal hente barnet mitt. Jeg har ikke bil. Hva skal jeg gjøre?

Svar: Sjekk muligheten for om barnet ditt kan sitte på med andre hjem. Dersom det ikke lar seg gjøre, kan du undersøke om skolen kan hjelpe til med transport, alternativt vurdere taxi. Målet er å minimere tiden man er utendørs.

Kan jeg hente barnet mitt på sykkel, hvis det er kommet råd om innendørsopphold?

Svar: Bil anbefales, siden målet er å begrense tiden man oppholder seg utendørs. Du bør undersøke om barnet ditt kan sitte på med andre som har bil, om du kan ta taxi eller om skolen har et transporttilbud.

Bør jeg ha på munnbind når jeg henter barnet i barnehagen/på skolen når det er råd om innendørsopphold?

Svar: Ja. Å beskytte munnen/nesen med munnbind/tøystykke eller liknende vil redusere mengden luft du puster inn.

Jeg ser på tv at myndighetene gir råd om innendørsopphold der jeg bor, men jeg har foreløpig ikke fått noen informasjon fra skolen til barnet mitt. Hva gjør jeg?

Svar: Du bør følge myndighetenes råd og umiddelbart dra til skolen og hente barnet ditt. I akuttfasen av en atomhendelse vil Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet (DSA) formidle råd og tiltak til offentligheten i relevante kanaler, som dsa.no, redaksjonelle medier og sosiale medier. DSA vil også formidle informasjonen til statsforvalter, som formidler videre til kommunene.

Det kom råd om innendørsopphold og jeg hentet barnet mitt i barnehagen. Vi gikk fra barnehagen og inn i bilen. Bør vi dusje og kaste klærne vi brukte når vi kommer hjem?

Svar: Dere bør vaske klærne og ta en dusj dere når dere kommer hjem. Klærne trenger ikke å bli kastet, men de bør vaskes.

Det er kommet råd om innendørsopphold, men jeg må på jobb. Kan jeg kreve at barnehagen/skolen gir et tilbud til barnet mitt?

Svar: Kommunen skal ha et tilbud til barn som har foreldre/foresatte i samfunnskritiske funksjoner som må på jobb ved råd om innendørsopphold.

Det ble gitt råd om innendørsopphold og vi var innendørs i to døgn. Det føles ikke trygt å gå ut, selv om det nå har gått mer enn 48 timer. Kan jeg holde barna hjemme, for sikkerhets skyld?

Svar: Dersom rådet om innendørsopphold har opphørt, betyr det at det er trygt å være utendørs. Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet (DSA) gjør fortløpende målinger av radioaktivitet i luft. Hvis det kommer en radioaktiv sky, vil denne ganske raskt bli ført videre med vær og vind. Derfor vil et råd om innendørsopphold bare gjelde i inntil 48 timer.

En radioaktiv sky passerte over nærområdet mitt og det har kommet nedfall. Bør jeg holde barna inne?

Svar: Du trenger ikke å holde barna inne, så lenge det ikke er gitt råd om innendørsopphold. Barn (og voksne) bør unngå å spise sand, snø fra bakken, grønnsaker fra hagen osv. etter et radioaktivt nedfall. I en situasjon der det er radioaktivt nedfall i et område, vil myndighetene gi råd til barnehager/skoler om relevante tiltak for å sikre at barna er trygge, eksempelvis dekke til sandkasser og liknende, inntil de radioaktive stoffene er borte. Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet (DSA) vil fortløpende måle mengden av radioaktive stoffer, både i luften og på bakken.

Bør jeg sende med jodtabletter i sekken når barnet mitt skal på skolen for sikkerhets skyld?

Svar: Skoler og barnehager skal ha jodtabletter tilgjengelig, så det skal ikke være nødvendig. Tablettene skal kunne bli delt ut på kort varsel, dersom Kriseutvalget for atomberedskap (KU) anbefaler det. Jodtabletter skal bare tas hvis myndighetene gir råd om det.

Myndighetene anbefaler å ta jodtabletter, men vi har ikke tabletter hjemme. Bør vi dra til barnehagen/skolen og hente der?

Svar: Hvis det er gitt råd om innendørsopphold, bør dere holde dere hjemme. Så lenge dere er innendørs, har dører og vinduer lukket og ventilasjonen stengt av, vil dere være godt beskyttet mot radioaktive stoffer.

Kommunikasjon og samordning

Hvordan får barnehager og skoler beskjed dersom det skjer en alvorlig atomhendelse og det kommer tiltak fra myndighetene?

Svar: I en akutfase av en atomhendelse vil Kriseutvalget for atomberedskap (KU) være ansvarlig for koordinert informasjonsformidling, deriblant til det krisehåndterende apparatet i fylkene, media og allmennheten. Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet (DSA), som sekretariat for KU, vil formidle råd og tiltak til offentligheten i relevante kanaler, som dsa.no, redaksjonelle medier og sosiale medier. DSA vil også formidle informasjonen til statsforvalter, som formidler videre til kommunene.

Når kommunen har fått melding fra statsforvalter om at KU har gitt pålegg, råd eller annen informasjon som berører skoler, barnehager mv., skal kommunen som hovedregel koordinere informasjonen og formidle denne videre til disse virksomhetene.

Hvem sørger for at ulike kommuner i et område er samordnet ved en atomhendelse?

Svar: Statsforvalter er det regionale leddet i norsk atomberedskap. I henhold til [kongelig resolusjon av 23. august 2013](#), skal statsforvalter sørge for koordinering og bidra til iverksettelse av samordnede tiltak regionalt og lokalt ved en atomhendelse. Dette gjelder både beskyttelsestiltak og formidling av informasjon til media og publikum.

Hvis det skjer en atomhendelse - vil det komme en rådgivningstelefon for kommunene, slik det var under pandemien, for alle spørsmål som kan dukke opp?

Svar: Hvis det kommer et radioaktivt utslipp til Norge kan det bli aktuelt å opprette rådgivningstelefoner. DSA har en avtale med Helfo om bistand til telefontjeneste/chattjeneste ved en slik hendelse.